

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1988-1989

26 OCTOBRE 1988

**Proposition de loi modifiant l'article 444 de
la loi du 18 avril 1851 sur les faillites,
banqueroutes et sursis**

(Déposée par M. Verhaegen)

DEVELOPPEMENTS

La présente proposition a pour but d'exclure de l'actif de la faillite les indemnités auxquelles le failli a droit en raison de dommages actuels ou à venir qu'il a subis ou qu'il subira par suite d'un délit ou d'un quasi-délit commis par un tiers.

Selon la jurisprudence de la Cour de cassation (Cass., 26 mai 1977, *Pas.* 1977, I, 985; 10 juin 1975, *Pas.*, 1975, I, 972), toute indemnité patrimoniale ou extra-patrimoniale, actuelle ou future, tombe dans la masse faillie et doit être versée à l'ensemble des créanciers, quelle que soit la partie que prend l'initiative de l'indemnisation.

Dans un arrêt récent du 22 janvier 1988, la cour d'appel d'Anvers a confirmé que les dispositions impératives de l'article 444 de la loi sur les faillites, banqueroutes et sursis ont un caractère général et absolu et ne permettent aucune distinction selon la nature, l'origine et le moment de l'indemnisation ou du préjudice subi.

Cette jurisprudence a des conséquences par trop injustes pour le failli.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1988-1989

26 OKTOBER 1988

**Voorstel van wet tot wijziging van arti-
kel 444 van de wet van 18 april 1851
betreffende het faillissement, de bank-
breuk en het uitstel van betaling**

(Ingediend door de heer Verhaegen)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel heeft tot doel de vergoedingen waarop de gefailleerde recht heeft wegens actuele en toekomstige schade die hij geleden heeft ten gevolge van een onrechtmatige daad van een derde, uit te sluiten uit het actief van het faillissement.

Volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie (Cass., 26 mei 1977, *Pas.* 1977, I, 985; 10 juni 1975, *Pas.*, 1975, I, 972) dient « elke schadevergoeding, zowel patrimoniaal als extra-patrimoniaal, zowel de huidige als de toekomstige, aan de failliete boedel en aan de gezamenlijke schuldeisers te worden overgemaakt, ongeacht welke partij het initiatief tot de schadevergoeding neemt... ».

Recent nog heeft het Hof van Beroep te Antwerpen in een arrest van 22 januari 1988 beslist dat « de dwingende bepalingen van artikel 444 van de faillissementswet, een algemeen en absoluut karakter hebben en geen enkel onderscheid toelaten al naar gelang van de aard, oorsprong en tijdstip der schadevergoeding of het opgelopen nadeel ».

Deze rechtspraak heeft al te onrechtvaardige gevolgen voor een gefailleerde.

En outre, le droit belge admet explicitement que les créanciers ne peuvent pas prétendre à l'exercice des droits personnels du débiteur.

Cela ressort de l'article 1166 du Code civil, qui dispose que les créanciers ne peuvent jamais exercer les droits et actions qui sont exclusivement attachés à la personne. Les indemnités destinées à réparer une atteinte à l'intégrité physique de la personne humaine sont insaisissables. C'est notamment le cas des allocations au profit des handicapés, des grands blessés et des victimes de la guerre (art. 1410, § 2, Code judiciaire et lois particulières).

Selon le professeur Storme, les règles de droit et les principes généraux de notre système juridique ont conféré aux indemnités extra-patrimoniales un statut spécifique, qui doit être respecté même en cas de faillite (M. Storme, *De gefailleerde zijn dood is de schuldeiser zijn brood*, note concernant l'arrêt de la cour d'Anvers, 22 janvier 1988, R.W., 1987-1988, pp. 1100-1102).

Il y a lieu de noter, enfin, que, dans le cadre du droit social applicable aux travailleurs salariés, les indemnités extra-patrimoniales sont, à juste titre, pour ainsi dire intangibles.

Il serait souhaitable d'abolir la discrimination qui existe à cet égard vis-à-vis des travailleurs indépendants et, en particulier, de soustraire à la masse faillie les indemnités extra-patrimoniales personnelles qui échoient au failli.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE

L'article 444 de la loi du 18 avril 1851 sur les faillites, banqueroutes et sursis est complété par l'alinéa suivant :

« Sont exclues de l'actif de la faillite, les indemnités capitalisées pour des dommages à venir, qui échoiront au failli par suite d'un délit ou d'un quasi-délit. »

Bovendien erkent het Belgisch rechtssysteem zeer duidelijk dat de schuldeisers geen aanspraak kunnen maken op de persoonlijke rechten.

Dit vloeit voort uit artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk de schuldeisers nooit die rechten en vorderingen kunnen uitoefenen, die uitsluitend aan de persoon zijn verbonden. Tegemoetkomingen bedoeld om de aantasting van de fysieke integriteit van de menselijke persoon te vergoeden, zijn niet voor beslag vatbaar. Dit is o.m. het geval voor de tegemoetkomingen aan minder-validen, zwaarverminkten en oorlogsslachtoffers (artikel 1410, § 2, Gerechtelijk Wetboek en bijzondere wetten).

Volgens professor Storme hebben de rechtsregelen en de algemene beginselen van ons rechtssysteem aan de extrapatrimoniale vergoeding een eigen statuut meegegeven, dat ook bij faillissement dient gerespecteerd te worden (M. Storme, « De gefailleerde zijn dood is de schuldeiser zijn brood », noot bij arrest Hof Antwerpen, 22 januari 1988, R.W., 1987-1988, blz. 1100-1102).

Tenslotte dient opgemerkt dat bij werknemers de extrapatrimoniale vergoedingen in het kader van het sociaal recht, terecht, vrijwel onaantastbaar zijn.

Het is wenselijk dat de discriminatie die op dit gebied tegenover de zelfstandigen bestaat, wordt opgeheven en dat meer bepaald de persoonlijke extrapatrimoniale vergoedingen die aan de gefailleerde toekomen buiten de failliete boedel gehouden worden.

G. VERHAEGEN.

**

VOORSTEL VAN WET

ENIG ARTIKEL

Artikel 444 van de wet van 18 april 1851 betreffende het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling, wordt aangevuld met het volgende lid :

« Worden uitgesloten uit het actief van het faillissement, de gekapitaliseerde vergoedingen voor toekomstige schade, die aan de gefailleerde toekomen uit onrechtmatige daad. »

G. VERHAEGEN.